

Stichting Tanwalbougou Educatie Project

STEP

NIEUWSBRIEF

Jaargang 4, No 1 Januari 2003

De Heurne 45
7255 CK Hengelo Gld
Nederland

Tel/fax: 0575 467481
Gironr: 9011808 Rabobanknr.: 12.13.03.268
E-mail: jmkuijpers.varssel@worldonline.nl

Mijn reis naar Burkina Faso

Op 28 december 2002 zijn we (Maria Kuijpers en Marion Zielhorst) 's morgens vroeg vertrokken naar Schiphol.

We vlogen eerst naar Parijs en vandaar zijn we doorgevlogen met Air France naar Burkina Faso.

Onze aankomst op de vluchthaven van Ouagadougou is al een belevenis op zichzelf.

Zeker 's avonds in het pikkedonker met een landingsbaan die nauwelijks verlicht is en die net toereikend is om een Boeing 767 te laten landen.

De piloot moest volop in de remmen om niet midden in de hoofdstad te belanden.

We hebben slechts één vliegtuig gezien, dat van onszelf.

Het taxiën naar de aankomsthal wordt hier nog begeleid door één man met lampjes.

Eenmaal voet op Afrikaanse bodem gezet, werden we verwelkomd met een hartelijk : "bonsoir " en 28° C.

Bij de douane was het een chaotische toestand vele koffers moesten helemaal uitgepakt worden.

Maar onze gastvrouw Bernadette Kuijpers (van Tam Tam Travelers) wist ons gladjes door de douane te loodsen.

Mijn eerste kennismaking met Afrika was werkelijkheid geworden.

We zijn met een taxi naar ons gastadres gebracht.

De volgende ochtend had onze gastvrouw Karen een heerlijk ontbijt klaargemaakt met vers stokbrood.

Een dagje Ouagadougou.

Ouagadougou is de hoofdstad van Burkina Faso met 1 miljoen inwoners. Met een vliegveld midden in de stad.

Een grote stad met veel kleurrijke personen.

Winkels zijn er nauwelijks, het dagelijkse leven vindt plaats op straat. Etenskransen langs de weg.

En allerlei koopwaar worden er op straat aangeboden.

Je moet echter wel de weg weten, want het is op één of andere manier wel logisch opgebouwd.

B.v. auto-onderdelen vind je in een bepaald deel van de stad.

Een aantal zaken die mij erg opvielen zijn:

- De enorme hoeveelheid kinderen die waren lopen te verkopen, uiteenlopend van papieren zakdoekjes tot lapjes stof.
- Ook kinderen die lopen te bedelen met een blikje op hun buik
- De zakken van Max doen hier goede zaken. Veel tweedehands (derdehands) kleding wordt er te koop aangeboden.
- De grote bergen afval, die je langs de weg vindt.
- Veel herrie van verkeer en mensen.
- Kennismaking met de Afrikaanse keuken, veel rijst en kip.

Trektocht van Ouagadougou naar Bobo (± 380 km).

Op 30 december 2002 zijn we vertrokken naar Boromo.

Vanaf het busstation worden we met een landrover naar het wildreservaat Les Deux Ballé gereden.

Het kamp ligt aan de rivier Mouhoun, welke ontspringt in Niger en loopt door Burkina Faso en mondt uit in Ghana. We ontdekken hoe mooi de natuur hier is. Bijzondere vogels, zoals de hamerkop en een soort ijsvogel vallen ons op. In het park komen olifanten, apen, krokodillen en buffels voor.

Het park wordt bewaakt anders worden alle olifanten afgeschoten. Er leven momenteel 580 olifanten in het reservaat.

De volgende dag is het de bedoeling dat we op zoek gaan naar de olifanten.

Vandaag gaan we op safari. Met een landrover hebben we een uur rondgereden, wel een hoop olifantenpoep gezien, maar geen olifanten. De natuur is hier wisselend, door de regenval in september heeft er erosie van de bodem plaatsgevonden met diepe groeven in de grond achterlatend. 's Middags hebben we een wandeling door de brousse gemaakt. We wilden zelf op zoek naar de olifanten. Achteraf een beetje een gevaarlijke onderneming geweest, omdat er in dit gebied nogal wat cobra's voorkomen en natuurlijk olifanten.

's Avonds na het eten hoorden we gegrom , gevolgd door trompettergeschal. Dus ze zitten dichtbij.

Nieuwjaarsdag

De reis naar Bobo zetten we vandaag voort.

Als we van plan zijn te vertrekken, komt de beheerder van het park opgewonden naar ons toe met de mededeling dat er een grote groep olifanten aankomt.

Eén heel grote olifant (stier) zien we in de verte.

Het zijn 2 groepen van ongeveer 10 olifanten. Wat een belevenis. Omdat het kamp gelegen is op een verhoging en aan beide zijden een rivier komen de olifanten heééél dichtbij.

Menig fotorolletje wordt leeggeschoten, indrukwekkend.

Zulke kolossen die je niet hoort lopen ondanks hun enorme gewicht. We zien dat er een aantal babyolifanten tussen lopen, dit is dus zeer gunstig voor de olifantenpopulatie. En onze dag kan niet meer stuk.

Olifanten:

Overdag besteden de olifanten hoofdzakelijk aan slapen leunend tegen een boom of soms liggend op de grond met hun hoofd op een verhoging van zand.

Als ze bij een waterplaats komen gaan ze uitgebreid in bad. Hun huid is erg gevoelig voor de zon en moet hiertegen beschermd worden en ook de insecten en parasieten hinderen.

Als ze uit het water komen gooien ze aarde over hun huid, net als mensen die talkpoeder gebruiken.

Soms bezoeken de olifanten hun "apotheek".

Dit is een plek waar de aarde rijk is aan mineralen zoals: calcium, ijzer, fosfaten, kobalt, soda en zouten. De laatste eeuwen werden de Afrikaanse olifanten bedreigd door jagers.

De conventie van Washington heeft een verbod uitgevaardigd op het jagen van olifanten vanwege ivoorhandel. Hierdoor zijn er in Burkina Faso diverse bewaakte nationale parken in het leven geroepen om de olifanten te beschermen.

Fada N'Gourma + Tanwalbougou

Voortzetting van onze reis naar Fada de woonplaats van de STEP-kinderen.

Inmiddels is de temperatuur in dit gedeelte van het land opgeklimmen tot 36°C, waar ik behoorlijk veel moeite mee heb.

We gaan naar het STEP-huis, waar de kinderen op ons zitten te wachten.

Na een hartelijke begroeting worden we door het huis geleid. Alles ziet er keurig uit. Per 2 hebben ze een eigen kamer. Een gezamenlijke grote ruimte, hier staat een groot schoolbord voor de bijlessen en een douche gedeelte. Buiten is er een apart gebouwtje voor het eten koken.

De kinderen zien er goed uit, netjes gekleed en goed gevoed.

Wat me ook opvalt (ik heb natuurlijk alleen foto's van de eerste jaren gezien) is dat de kinderen een volwassener uitstraling hebben gekregen. Nadat we met ze gepraat hebben over de school resultaten, vertellen we dat we vanmiddag naar hun ouders gaan.

Tanwalbougou

Na een tocht met de taxi over een zandweg met vele kuilen komen we in Tanwalbougou. Het is vandaag marktdag. Je ziet hier een grote groep mensen die hun waar komen aanbieden.

We gaan eerst naar de lagere school. Het schoolhoofd en de kinderen zien ons al aankomen. We constateren dat er naast de bestaande school nog een nieuw gebouw wordt neergezet. Er komen dus 3 lokalen bij. Als je nagaat dat op een bevolking van 6000 personen maar één lagere school is voor 150 kinderen. Die in 3 lokalen zitten!!!!
Naast de school hadden ze een moestuin gemaakt.
Nadat we foto's in de lokalen hadden gemaakt en van de nieuwbouw zijn we terug gegaan naar de markt.

Chantal is met ons meegereisd en leidt ons naar de dorpsoudste waar we aan worden voorgesteld. Daarna bezoeken we diverse ouders, broertjes, zusters, neven en nichten. Alles wat maar een beetje familie is wil ons graag een handje geven. Allemaal hartelijk mensen.
We ontdekken dat de bevolking hier behoorlijk arm is. Toch willen ze van alles aan je mee geven. We ontkomen er niet aan: bij ons vertrek worden er twee kippen meegegeven.
We hadden een enorme dorst, maar gewoon water in de zakjes konden wij niet drinken. Water of cola was er niet te koop. Om aan te geven hoe beperkt deze mensen moeten leven.

Het lijkt wel of het steeds warmer en warmer wordt. Maar dat zal wel aan mij liggen.

Tot slot wil ik Bernadette Kuijpers, Nol Sikking en Karen van harte bedanken voor hun inzet, gastvrijheid, en gezellige tijd die jullie aan ons besteed hebben. Dit was een Afrika reis om nooit meer te vergeten.

Marion Zielhorst.

Fada N'Gourma

Op 7 januari begint onze reis naar Fada N'Gourma. We zijn dan al bijna een week in Burkina Faso en hebben veel gezien en beleefd. Lichamelijk zijn we nogal afgemat door de hitte en allerlei bacteriën. De busrit van Bobo Dioulassa (waar Bernadette en Arnold wonen) naar Ouagadougou duurt 5 uur en is erg vermoeiend. Wij overnachten in Ouagadougou bij een vriendin en reizen de volgende morgen door naar Fada N'Gourma, drie en een half uur in de bus.
.Januari behoort de "koelste" maand te zijn, maar iedereen is het er over eens, dat het al weer behoorlijk warm is. Om 12 uur zie je op de thermometer de temperatuur binnen een kwartier oplopen van 31 graden naar 34 graden. De luchtvochtigheid is zeer laag en het lijkt dan ook of je huid barst. Dit is de tijd van de Harmatan, de wind die vanuit de woestijn komt. Er zijn dagen, dat er mist hangt. Dit wordt door het rode woestijnzand veroorzaakt. Dat is heel fijn en dringt overal naar binnen. Deze wind voert meningitis en tuberculose mee. Januari 2002 zijn er 1500 mensen aan meningitis overleden.

Rond 11 uur komen wij in Fada N'Gourma aan, en krijgen Marion en ik een kamer in het nieuwe "luxe hotel" met bedden en goede matrassen. Hier zijn wij hard aan toe. Wij moeten vanmiddag nog verder. Er is een auto met chauffeur gehuurd om ons naar Tanwalbougou te brengen (50 km.).

Chantal, een van de Step kinderen, gaat mee.

Alle 6 kinderen zijn tussen de middag thuis, en wij worden begroet met het gebruikelijke: "ça va?". Het is nu het heetst van de dag en eigenlijk niet de beste tijd om te reizen, maar het kan niet anders. Hier in het oosten van het land is het veel warmer dan in Bobo Dioulasso. Sahel klimaat. Er loopt een hoofdweg door Burkina, van west (Ivoorkust) naar oost (Niger). Wij rijden nu naar het oosten, richting Niger. (grens Niger 150 km). Er is een fout gemaakt bij de aanleg van de weg. De onderlaag is niet vast genoeg geweest. Dit betekent, dat wij de hoofdweg verlaten, en door de brousse verder moeten, dus stof happen.

In Tanwalbougou is het woensdags marktdag. Daar gaan de mensen uit wijde omgeving naar toe, hun waren vele kilometers op het hoofd dragend.

Wij, na een uur in de hete, stoffige auto, gaan eerst een bezoek brengen aan de lagere school. De school bestaat uit 3 lokalen, met steeds 2 groepen bij elkaar. Wij worden hartelijk verwelkomd door het hoofd van de school. Naast de bestaande lokalen wordt er gebouwd aan 3 nieuwe. Dit is een project van Unicef. Zodra de lokalen klaar zijn, zorgt Burkina Faso er zelf voor, dat er 3 nieuwe leerkrachten komen.

Tanwalbougou is een plaats met ongeveer 6000 inwoners. Naar school gaan betekent ook: te eten krijgen. Buiten het schoolgebouw zie ik allemaal pannetjes staan. En in de hoek van een van de lokalen ligt een grote stapel zakken rijst met USA erop gedrukt. Deze zakken worden door het wereldvoedselhulpprogramma verstrekt. Een kind naar school laten gaan wordt hierdoor gestimuleerd. Het betekent voor een gezin immers, dat er een mondje minder gevoed moet worden. Zodra een kind kan lopen, moet het al mee helpen in de strijd om te overleven. Oppassen op nog jongere kinderen, hout sprokkelen en dragen, geiten en schapen hoeden, op het land werken en water halen. In de laagste 2 groepen zitten zo'n 65 kinderen. Op onze groet "bonjour, ça va?" wordt door de hele klas in koor geantwoord. We zijn een bezienswaardigheid. In dit dorp komt zelden een blanke. Vervolgens lopen we naar de markt en brengen eerst een bezoek aan de "Chief". Ter verwelkoming krijgen we een levende haan aangeboden. Bernadette had ons bezoek expres niet van te voren aangekondigd, omdat ze bang was dat er dan een speciale ontvangst zou zijn.

Hierna bezoeken we de verschillende ouders en familieleden. Niemand spreekt hier Frans, daarom is Chantal ook mee. Zij kan als tolk optreden en ons de weg wijzen.

We gaan bij alle ouders langs. De vader van Ali is jammer genoeg niet aanwezig.. Ze zijn allemaal wel ergens op de markt met hun handeltje bezig. De vader van Fatima is een erg oude man. We hebben voor alle ouders de kerstkaart, waar de kinderen op staan, meegenomen. De kaart gaat van hand tot hand, met allerlei gilletjes, wanneer er ontdekt wordt, dat er een familielid op voorkomt. Het is er erg druk en heet. Je moet je door de mensen heen worstelen om verder te komen.

Marion krijgt moeite met de warmte. Het is heter dan we tot nu toe meegemaakt hebben. Het plaatselijk bier "dolo" gebrouwen van sorghum, wordt ons aangeboden, maar geen van ons heeft trek in het naar geitenpis smakende vocht. Water, daar hebben wij behoefte aan. Onze meegenomen flessen zijn inmiddels leeg, maar er is nergens iets te koop, wat wij kunnen drinken. Chantal brengt ons uiteindelijk naar de dorpspomp, waar wij onze dorst lessen. Volgens Bernadette kunnen wij dit water zonder nadelige gevolgen drinken. Dat is dan maar te hopen. Marion en ik kampen al met behoorlijk wat darmstoringen.

Het loopt inmiddels tegen vieren. We hebben alle ouders op één na ontmoet en zijn 2 levende hanen rijker. Op zoek naar de auto met chauffeur. Marion kan niet meer, dus wij wachten in de schaduw. Peulvrouwen begeven zich op de terugweg naar hun hutten. De peul zijn het veehoudervolk. Ze zijn lang, met een edel gelaat en een bruine huidskleur. De vrouwen verkopen verse melk op de markt. Ze vervoeren dit in grote schalen (van kalebassen gemaakt) op hun hoofd. Voor het geld, dat ze hiervoor krijgen, kunnen ze weer millet en sorghum kopen.

De auto is niet op de plaats, waar wij uitgestapt zijn, dus het zoeken gaat door.

Onze schaduw, een grote, gammele vrachtwagen, vertrekt, en dus moeten wij op zoek naar een andere schaduwplek.

Dan komt gelukkig de auto er aan. In Burkina Faso wordt het om 6 uur donker. De overgang van dag naar nacht gaat heel snel. Wij willen voor het donker wordt weer terug zijn in Fada. De verlichting van de voertuigen is hier altijd kapot. Er is weinig verkeer. De onverlichte vrachtwagens en bussen vanuit Niger kun je ook maar beter niet tegenkomen.

Wanneer je in Tanwalbougou bent, en de auto is er niet, besef je pas hoe ver je weg bent van alles.

Ons wordt verteld, dat de hitte de komende maanden nog veel erger wordt, 40 graden en meer, zodat je moeite krijgt met ademen.

We hebben dit allemaal vandaag moeten doen, omdat morgen het huwelijk van Bernadette en Arnold zal plaatsvinden in Fada N'Gourma. De getuige van Bernadette is Amina Nana. Zij zet zich nog steeds voor 100% in voor ons STEP project.

STEP op het WEB

Beste donateurs en lezers van de STEP Nieuwsbrief.

Wij willen het bestaan van de STEP website nogmaals onder uw aandacht brengen.

Surf eens naar: <http://home.wanadoo.nl/stepinfo>

Met dank aan onze webmaster Michiel Nijboer.